

Vypracovala : Jakubcová Jitka
2002 / 2003

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI UNIVERZITNÍ KNIHOVNA	
Přir. č.	2130746
Signat.	B15059
Kč	

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146181005

VÝVOJ KOSTÝMU

Znáte praktičtější a zároveň elegantnější oblečení nežli kostým ? Není divu ,že se stal trvalou součástí našeho šatníku. Pro dnešní ženy představuje v řadě povolání dokonce jakýsi „ pracovní oděv „ – ovšem patřičně elegantní a osobitý. Ne nadarmo se mezi radami expertů na téma „ jak se stát úspěšnou ženou ? objevuje kostým jako dokonalé a stylové oblečení.

Konec 17. století : Možná je to k nevíře, ale kostým jako součást ženského šatníku má na svědomí muž ! A nebyl to nikdo jiný než Francouz : milovník krásných žen a luxusního oblečení, výstřední Ludvík XIV . Ten prý jako první monarcha na světě dal pro své vojáky pořídít jednotné uniformy a tím zpustil lavinu, která se dosud nezastavila. Jako na povel se totiž začaly jeho dvorní dámy pořizovat kostýmky skládající se z kabátku a sukně, aby se co nejvíce přiblížily králově zálibě v uniformách. A tím možná i jemu samotnému.

80. léta 18. století : Od dob Ludvíka XIV , si dal kostým na francouzském dvoře pauzu, aby se objevil o sto let později právě ve chvíli, kdy Francie začala nekriticky obdivovat vše anglické. Noblesní dámy oprášily sukně a kabátkům daly nové zapínání – místo klasického šněrování se objevily knoflíky, přesně tak, jak velela střizlivá anglická móda.

První kostým byl jezdecký. Vyjížděky na koni se staly mezi dobře situovanými dámami v polovině minulého století velkou módou a totéž platilo i pro sportovní kostým. Obsah tohoto označení se ovšem značně liší od naší současné představy sportovně orientovaného oděvu. Nutno ovšem poznamenat, že ve srovnání s tehdejšími vycházkovými, tj. velmi přezdobenými a nepraktickými ženskými šaty už kostým té doby jisté praktičnosti přece jen inklinuje. Jezdecký kostým byl kombinací dámských a pánských prvků. Pod kabátkem nosily dámy pánskou bílou vestu a kravatu, dlouhá široká sukně byla čistě ženská záležitost. Také pánský cylindr si dámy zdobily dlouhým závojem. Moc praktické a sportovní to sice nebylo, ale tato rafinovaná kombinace působila na pány, kteří dámy na vyjížděkách doprovázeli, velmi přitažlivě.

Díky cestování vznikl i nový typ ženského oděvu - cestovní kostým. Dámský kostým s jednoduchou přiléhavou sukni ke kotníkům a kabátek sahající pod boky. I ten byl ve srovnání s přezdobenými šaty tvarově jednoduchý. Tady se ženy poučily tiše a nenápadně od mužů. Kabátek dámského kostýmu je stejně praktický jako pánské sako. Šil se také ze stejně kvalitních vlněných látek, i když odlišné barevnosti a struktury. Pokud měl kostým ozdoby, soustředil se na drobné detaily : sámký, prýmky, na kombinaci matného a lesklého materiálu. Cestovní kostým rozhodně znamenal krok vpřed. Vždyť podobné kostýmy ovšem se zkrácenou sukni tvoří klasickou součást dámského odívání po celé 20. Století. Dvoudílné praktické oblečení si vyžádalo další díl : blůzu

Secesní blůza byla uzavřená ke krku, s dlouhými rukávy. Pokud se někde mohla projevit na strohém kostýmu ženskost, tedy právě na blůze: v krásných hedvábných materiálech, v krajkových ozdobách, v sámkování. Sukně a blůzy se staly vyhledávaným oblečením i méně majetných žen. Zatímco secesní kostým z kvalitních materiálů v oblíbených pastelových barvách směřoval k jednoduchosti, secesní klobouky sledovaly pravý opak. Ovšem bez klobouku byl kostým nemyslitelný. Také další doplňky byly nezbytné: rukavice, kabelka, v létě slunečník, v zimě rozměrný rukáv.

Kostým se proto stal už na počátku 20. století pevnou součástí dámského šatníku. Módní návrháři v Paříži, Londýně nebo ve Vídni přicházeli každou sezónu s něčím novým. Vždyť každá žena toužila přivítat jaro v novém kostýmku.

I když byly ženy v době secese svázány konvencemi a přísnou etiketou, snaha po uplatnění vlastní osobnosti rostla. Emancipaci, o kterou ženy předtím marně usilovaly, výrazně uspíšila první světová válka. Ženy musely nastoupit na místa odvedených mužů a změna jejich životního stylu se odrazila i v oděvu. Více nežli na prezentaci se začalo dbát na praktičnost, hygieničnost a pohodlí. Opět tedy vítězí kostým. S kostýmem se již setkáváme např. ve vojenských lazaretech. Tam totiž ženy pracovaly jako ošetřovatelky a jejich oděv musel být praktický a teplý. Kostým ošetřovatelek měl polopřiléhavý kabátek, dvouřadové zapínání umožňovalo uzavřít jej až ke krku. Sukně byla kratší, propínací.

Nový životní styl žen a dívek odhalil nepraktičnost a nepohodlnost dlouhých sukní a přezdobených toalet. Ženský oděv se rychle proměnil. Ze šatníku zmizely všechny přežitky secese: širokánské klobouky plné květin a stuh, stahující korzety, spodničky zdobené krajkovými volány apod.

Oblékání přestalo být obřadem. Stalo se praktické a funkční. Nový způsob života si vyžádal nové řešení oděvu. Snad nejvýznamnější změnou v ženském odívání prošly sukně. Na počátku 20. let sahaly ještě nad kotníky. Každým rokem se však jejich lem posouval výš a výš, takže kolem roku 1925 stěží zakrývaly kolena. Proto byl odvážnější čin nežli později první minisukně. Ženským nohám, po staletí pečlivě utajovaným pod dlouhými sukňemi, se nyní věnuje zvýšená pozornost.

Díky Hollywoodu a herečce Joan Crawfordové se v roce 1932 dostal do módy kostým zvýrazňující ramena. Ještě dlouho bylo možno na ulicích vídat ženy s rameny vycpanými jako hráči rugby. Už o pár let později se však hotovou senzací stal kalhotový kostým ze světlešedého flanelu ze šatníku Marlene Dietrichové. Musel ho mít každý. Ženám, kterým však k nošení kalhot stále scházela odvaha, nabídl řešení vídeňský krejčí Knize – navrhl pro ně jako součást kostýmu kalhotovou sukni.

V roce 1936 se objevil kostým určený pro večerní příležitost. Ať už s krátkou sukňí na koktejly a do restaurací či s dlouhou pro formálnější příležitosti. Do kostýmománie se navíc zapojili i umělci. Coco Chanel se v této době zase inspirovala tyrolskými a bavorskými pánskými saky – klasický kostým Chanel byl na světě.

V Československu vládla ve dvacátých a třicátých letech královna kostýmu Hana Podolská. Považovala ho za naprosto základní kus ženského šatníku a nikdy na něj nedala dopustit. Další návrhářka, Božena Rothmayerová – Horneková, navrhla dokonce celou kolekci

dámských kalhotových kostýmů, a to v různých denních variantách – do práce, na schůzku, do obchodu a na cesty.

Pro kostým horovali i novináři. Staša Jílovská, Módní redaktorka časopisu Eva, v roce 1931 napsala : „Má – li žena málo peněz, má si koupit jeden velmi kvalitní kostým a k tomu několik stejně kvalitních doplňků. Je lepší mít jeden oblek dokonalý než několikately špatné šaty.“

V roce 1941 se Evropa zmítá ve víru válečných let. Počínaje 1. Červnem začalo být oblečení v Británii na příděl. Všechny solidní látky se používaly na uniformy, takže prvotřídní londýnské salony byly nuceny navrhovat úsporné kostýmy. Ty však příliš nevydržely.

V roce 1947 představil Christian Dior ve svých nádherných šedobílých salonech kolekci, v níž se objevily nové typy kostýmů. V roce 1954 poněkud upjatá Coco Chanel, která na několik let pověsila vysokou krejčovinu na hřebík, se vrátila na scénu. Její žerzejové kostýmky však díky zlomyslnému francouzskému tisku propadly. Novináři totiž nemohli Chanel zapomenout, že měla v době války poměr s německým důstojníkem. To ale nezajímalo Bettinu Ballardovou, redaktorku americké edice časopisu Vogue, která na módních stránkách uveřejnila fotografie klasického námořnického kostýmku s bílou plisovanou sukni na knoflíky od Coco Chanel. Zanedlouho chodil v námořnické modři celý New York.

V roce 1960 Yves Saint Laurent přenesl pouliční eleganci beatnické módy do krejčovského umění módního domu Diora a poslal své modelky na mola v kožených kostýmech a pletených rolácích. To jeho šéfy pohoršilo natolik, že se ve funkci hlavního návrháře příliš neohřál. Blesku rychle ho totiž nahradili jiným.

V roce 1964 přišli do módy minisukně. Chudák Coco Chanel ! Vždy považovala kolena za nejnepřítažlivější část ženského těla. Skoro deset let pak nedělala nic jiného, než že napadala všechny krejčí a návrháře a zakazovala jim sukni zkracovat.

V roce 1966 v Paříži předvedl Yves Saint Laurent černý kalhotový kostým určený pro výjimečné příležitosti – smoking pro ženy. V roce 1969 opět díky věhlasnému Yvesi Saint Laurentovi spatřuje světlo světa novinka – a tou je safari kostým.

V roce 1980 se na módní svět objevil Itala Giorgia Armaniho. Jeho kostýmy volných střihů, neutrálních barev a bez vycpávek přišly v pravý čas. Působivá uvolněnost Armaniho modelů nadchla Hollywood a poté, jak už to bývá i Paříž.

V roce 1998 jsou v módě sukni, trička a přiléhavé svetříky. Kostým jako pracovní uniforma se pomalu vytrácí. Toužily jsme po svobodě a pohodlí. Tak je tady máme ! A módní návrháři nás v tom podporují. Každou sezónu si můžeme z nepřeberného množství módních trendů vybrat jen to, co se nám líbí.

Víteání Jara

K nové jarní sezóně patří i nový kostým – a ke kostýmu efektní doplňky. (Reklamní plakát z roku 1900)

AMERICAN SKATING RINK
RIEGRŮVY SADY

DENNĚ BRUSLENÍ
PŘI VELKÉM KONCERTU 3 KŮRSA:
dop. 10 1/2 h. odp. 4-7h. veter 6-11h. Vstup 60h.

Sportovní dámy

EDENKA
MAJKA
DAMSKÁ
KONFEKCE
PRAHA

Žena roku 1900 měla v šatníku kostýmy pro nejrůznější příležitosti – například i pro jízdu na kolečkových bruslích. (Plakát Antonína Brunnera z roku 1900)

Elegantní, ale stále nepohodlné
Ještě na konci 19. století usedaly dámy do sedla v dlouhých sukních.

1830

1894

1933

1947

1958

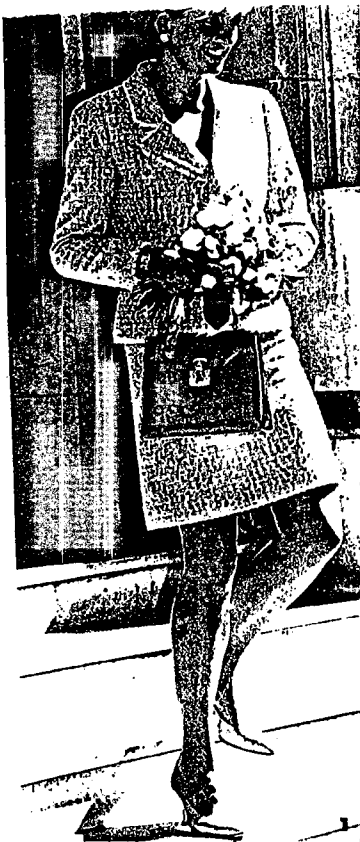
1940

VOGUE

PARIS OPENINGS

Tak takovéhle kostýmy nosily naše babičky a prababičky. Pravidlem byla dlouhá našasená sukně s kabátkem. Jedinou výjimku tvořily cyklistky. Pouze ty si totiž mohly dovolit kalhoty, které pro ně vytvářela Amelia Jenks-Bloomer

1 Princezna Diana nedala na kostýmky dopustit **2** Sharon Stone vsází na nedbalou eleganci **3** Claudia Schiffer nosí kostýmy i mimo přehlídková mola **4** Ivana Trumpová vždy dbá na dokonalost a v jejich šlépějích jde i dcera Ivanka

ARMANI

LACROIX

PRADA

VALENTINO

CHANEL